

Temel Beceri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temel Beceri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31494>

Özet

Temel Beceri Ölçeği, Davut Hotaman tarafından 2008 yılında hazırlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle yeni ilköğretim programının öğrencilere kazandırmayı öngördüğü **temel becerilerin** düzeyini ve algılanmış biçimini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamlı değerlendirme, programın üç temel paydaş olan öğretmen, veli ve öğrenci algıları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, eğitim bilimleri alanındaki program değerlendirme çalışmalarına önemli bir katkı sağlamakta olup, psikometrik açıdan geçerlik ve güvenilirlik testlerinden geçirilmiştir. Kullanılan yöntemler arasında KMO, Cronbach Alfa ve Açıklayıcı Faktör Analizi (EFA) yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Temel Beceri Ölçeği, temel beceriler, ilköğretim programı, program değerlendirme, öğrenci algıları, Davut Hotaman, psikometrik araç, eğitimde ölçme.

Yazarlar

Davut HOTAMAN

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 2000'li yılların başlarında uygulamaya konulan yeni ilköğretim programının öğrencilere kazandırmayı hedeflediği temel becerilerin ne derece edinildiğini, farklı paydaşların (öğretmen, veli ve öğrenci) algıları çerçevesinde sistematik olarak ölçmektir. Bu beceriler genellikle eleştirel düşünme, problem çözme ve iletişim gibi kritik yetkinlikleri içermektedir.

Bu ölçüm, eğitim sisteminin hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemek ve uygulanan programın etkinliğini değerlendirmek için kritik veriler sunar. Ölçek, eğitim reformlarının etkilerini izlemek amacıyla geliştirilmiş ve programın çıktılarındaki algusal düzeyde incelenmesine olanak tanımıştır.

Yapı

Temel Beceri Ölçeği, **ilköğretim programında** resmi olarak tanımlanan ve öğrencilerin sadece akademik bilgiyi değil, aynı zamanda günlük yaşamda ve gelecekteki eğitim süreçlerinde ihtiyaç duyacakları yetkinlikleri kapsayan temel becerileri ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu beceriler kümesi, ölçeğin psikolojik yapısını (konstrüktünü) oluşturmaktadır.

Ölçeğin yapısal geçerliliği, bu becerilerin tek bir bütün veya ayrı boyutlar halinde mi algılandığını test etmek üzere Açıklayıcı Faktör Analizi gibi ileri düzey psikometrik analizlere tabi tutulmuştur. Ölçek, bu temel yetkinliklerin algılanan yeterlilik düzeylerini nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Geçerlik

Temel Beceri Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları hem kapsam hem de yapı geçerliliği üzerine odaklanmıştır. **Kapsam geçerliliği**, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen beceri alanlarını temsil etme derecesini sağlamak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş ve belirlenmiştir.

Uzman görüşlerine dayanarak ölçek geliştirme çalışmalarında **Kapsam Geçerlilik Oranı** (Content Validity Ratio/Index - CVR/CVI) adı verilen bir ölçüt kullanılmıştır. Bu, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesini belirlemede önemli bir nicel adımdır.

Yapı geçerliliği için ise Açıklayıcı Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) uygulanmıştır. Faktör analizine başlamadan önce, verilerin faktör analizi için uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve aynı tabloda çıkan Barlett's Test sonuçlarına bakılmıştır. Yüksek KMO değeri ve anlamlı Barlett's Test sonucu, verilerin faktörleştirilmeye uygun olduğunu doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini belirlemek amacıyla yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne derece ölçtüğünü gösteren temel bir istatistiktir ve yüksek değerler, ölçeğin içsel olarak tutarlı olduğunu işaret eder.

Ek olarak, ölçeğin genel tutarlılık ve psikometrik uygunluk değerlendirmelerinde, geçerlik analizlerinde de kullanılan KMO yöntemi sonuçları da dikkate alınmıştır. Elde edilen güvenirlik katsayıları, Temel Beceri Ölçeği'nin ilgili popülasyonlarda güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Temel Beceri Ölçeği'nin yapısal özelliklerini ve maddelerin hangi boyutlar altında toplandığını ortaya çıkarmak için **Açıklayıcı Faktör Analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullanılmıştır. EFA, ölçekteki maddelerin altında yatan faktörleri (boyutlar) belirlemeye yardımcı olan temel bir istatistiksel yöntemdir.

Analiz öncesinde, örneklem büyüklüğünün ve değişkenler arasındaki ilişkilerin faktör analizi için uygunluğunu kontrol etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçütü ve **Barlett's Küresellik**

Testi sonuçları incelenmiştir. Bu testler, faktör çökarma iöleminin mantıklı olup olmadığını ve verilerin çok deöikenli normal dağılım varsayımına ne kadar uyduunu göstermiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Orijinal olarak doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Seçenekler 1'den 5'e kadar sıralanmaktadır (1=hiçbir zaman - 5=her zaman).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeni ilköretim programını uygulayan öğretmenler, öğrencilerin velileri ve öğrenciler (Üç farklı paydaş grubu).

Yaş Grubu: İlköretim kademesindeki öğrenciler ve bu öğrencilerle ilgili yetkin paydaşlar.

Popülasyon Detayları: Yeni ilköretim programının uygulandığı okullarda görev yapan eğitimciler ile bu programdan etkilenen öğrenci ve veli grupları.

Test Metodolojisi: Algusal deöerlendirmeye dayalı, çoklu perspektifli (öğretmen, veli, öğrenci) Likert formatında kullanılan öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Açıklayıcı Faktör Analizi, KMO, Barlett's Testi, **Kapsam Geçerlilik Oranı**, Cronbach Alfa, ilköretim, algı, ölçek geliştirme, eğitim programı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Mevcut Değil

Yayın Adresi: Dr. Davut Hotaman (Tezin yapıldığı kurum: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2008 yılında Davut Hotaman tarafından hazırlanan bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları, tezin sorumlu yazarı olan Davut Hotaman'a ve tezin yayınlandığı kuruma (Marmara Üniversitesi) aittir. Akademik ve araştırma amaçlı

kullanılmalar için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Testin geliştirildiği yıl: **2008**.

Kaynaklar

Hotaman, D. (2008). *Yeni ilköğretim programının öğrencilere kazandırmayı öngördüğü temel becerileri öğretmen, veli ve öğrenci algıları doğrultusunda değerlendirilmesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

The original PDF can be downloaded here: temel-beceri-olcegi-toad.pdf

Temel Beceri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri, telif hakları veya yaygın kısıtlamaları nedeniyle bu akademik girişte sunulamamaktadır. Ölçek maddelerine tam erişim sağlamak için tezin orijinal metnine (Hotaman, 2008) veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.